

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА
НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

*Широкомащабни
информационни системи на
Европейския съюз*

Настоящият информационен материал има за цел да подпомогне практическото разбиране за различните информационни системи на Европейския съюз, както и възможностите за упражняване правата на физическите лица – субекти на данните по смисъла на законодателството за защита на данните в ЕС. Същият няма задължителен характер и не претендира за изчерпателност.

Широкомащабните информационни системи на ЕС са информационни системи за защитата на гражданите, борбата с престъпността и сигурността на границите. Целта им е да спомогат за поддържане на сигурността в държавите от Европейския съюз (ЕС).

В настоящия информационен материал са представени следните широкомащабни информационни системи на ЕС:

- [Шенгенската информационна система от второ поколение \(SIS II\)](#);
- [Визовата информационна система \(VIS\)](#);
- [Информационната система ЕВРОДАК \(EURODAC\)](#);
- [Системата на Агенцията на ЕС за сътрудничество в областта на правоприлагането ЕВРОПОЛ \(EUROPOL\)](#);
- [Митническата информационна система \(CIS\)](#);
- [Системата за влизане/излизане \(EES\)](#);
- [Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им \(ETIAS\)](#);
- [Европейската система за информация за присъди срещу граждани на трети държави и лица без гражданство \(ECRIS-TCN\)](#);
- [Системата на Агенцията на ЕС за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие \(EUROJUST\)](#).

Централните компоненти на европейско ниво на представените системи се администрират от *Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи (EU-LISA)*. Компетентни органи на всяка държава-членка на ЕС администрират националните части на тези системи.

Всички физически лица могат да упражняват следните права по отношение на личните им данни пред националните компетентни органи, които са отговорни за функционирането на широкомащабните системи в страната:

- право на информация;
- право на достъп до собствените им лични данни;
- право на коригиране (неточни или непълни);
- право на изтриване (право „да бъдеш забравен“);
- право на ограничаване на обработването от страна на администратора (когато е приложимо);
- правото на преносимост на личните данни (когато е приложимо);
- право на възражение.

Лицата, които са се възползвали от някое от правата си, получават писмен отговор от компетентния орган относно предприетите от съответното ведомство действия. Ако физическо лице счита, че правата му съобразно европейското и национално законодателство в областта на защита на личните данни не са спазени, същото може да обжалва действията на компетентния орган, пред КЗЛД или по съдебен ред.

Надзорът над процесите по обработване на лични данни на европейско ниво в тези системите се осъществява от Европейския надзорен орган по защита на данните (EDPS) в съответствие с разпоредбите на *Регламент (ЕС) 2018/1725*. Към настоящия момент надзорът се осъществява от координационните групи за надзор на SIS II, VIS, EURODAC, CIS, както и от Съвместния надзорен орган на EUROPOL. Премества

се същият да се прехвърли към Координирания комитет за надзор.

На територията на Република България, надзорът над системите в областта на защита на личните данни се осъществява от Комисията за защита на личните данни (КЗЛД). На сайта на КЗЛД са публикувани контактите на компетентните органи, които администрат системите на национално ниво ([тук](#)).

Шенгенска информационна система от второ поколение (SIS II)

Шенгенската информационна система от второ поколение (ШИС II) е инструмент от основно значение за прилагането на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, включени в рамката на ЕС. ШИС II допринася за поддържането на високо ниво на сигурност, като подпомага оперативното сътрудничество между националните компетентни органи – граничната охрана, полицията, митническите органи, имиграционните органи и органите, отговарящи за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на престъпления или за изпълнението на наказания и органите по защита на данните.

ШИС II функционира в съответствие с разпоредбите на действащите към настоящия момент *Регламент 2018/1860*,

Регламент 2018/1861 и Регламент 2018/1862 на Европейския парламент и на Съвета.

Националната Шенгенска информационна система (НШИС) се създава, поддържа и експлоатира в МВР и е свързана с централната ШИС. Бюро „СИРЕНЕ“ в структурата на Дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ на МВР е компетентното звено за обмен на информация във връзка със сигналите в ШИС II.

Администратор на системната на национално ниво е Министърът на вътрешните работи.

В НШИС се обработват сигнали за следните категории лица:

- Издирвани лица;
- Граждани на трети страни, за които има издаден отказ за влизане съгласно Закона за чужденците в Република България както и граждани на трети страни, за които е предприета ограничителна мярка с цел недопускане на влизане или транзитно преминаване през територията на държавите членки;
- Безследно изчезнали лица, които е необходимо да бъдат поставени под закрила, и/или да се установи местонахождението им;
- Свидетели, лица, които са призовани, или лица, които се издирват, за да бъдат призовани да се явят пред съдебните органи във връзка с наказателно производство;
- Лица, подлежащи на дискретно наблюдение или специфичен контрол въз основа на постъпило искане от компетентните органи за защита на националната сигурност, опазване на обществения ред или съдебен орган;

- Информация за граждани на трети страни, които биха могли да бъдат свързани с терористични действия.

За лица, по отношение на които се въвеждат сигнали в НШИС, се обработват следните данни:

- фамилно и собствено име, рождено име, предишни имена и псевдоними;
- особени белези;
- място и дата на раждане;
- пол;
- снимки;
- пръстови отпечатъци;
- гражданство/а;
- дали лицето е въоръжено, склонно към насилие или избягало;
- основание за сигнала;
- орган, инициатор на сигнала;
- номер на решението, въз основа на което е въведен сигналът;
- мерки, които трябва да бъдат предприети;
- връзка с други сигнали в ШИС.

Визова информационна система (VIS)

Визовата информационна система на Европейския съюз (ВИС) представлява автоматизирана информационна система за обработване на данните от заявленията за визи, включително решенията по тях, постъпили в консулските служби на задграничните представителства на държавите – членки на ШЕНГЕН, както и за издаване на визи на граничните контролно-пропускателни пунктове на външната граница на ЕС.

Към настоящия момент Република България не е активен ползвател на ВИС. България ще получи достъп и ще може да използва и въвежда данни във ВИС след приемане на решение на Съвета на ЕС относно пълното прилагане на достиженията на правото от ШЕНГЕН в Република България.

ВИС функционира в съответствие с разпоредбите на действащия към момента *Регламент (ЕО) № 767/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 година относно Визовата информационна система (ВИС) и обмена на данни между държави-членки относно визите за краткосрочно пребиваване.*

Националната визова информационна система (НВИС) представлява автоматизирана информационна система за съхранение и обработка на данните от заявленията за визи, както и за издаване на визи на ГКПП на българската граница. НВИС осигурява съхранение и обработка и на данни от заявления за издаване на български документи за самоличност, постъпили в

консулските служби на българските задгранични представителства.

НВИС се администрира, поддържа и експлоатира от Националния Визов Център към Дирекция „Консулски отношения“ на Министерството на външните работи и е свързана с ВИС на ЕС чрез специализиран интерфейс за връзка.

Администратор на системата на национално ниво е Министерството на външните работи.

В НВИС се съхраняват лични данни, вкл. биометрични данни (снимки и пръстови отпечатъци) на кандидатите за виза, както и информацията относно издадени, отказани, анулирани, отменени или продължени визи както и следните данни:

- фамилия, фамилия по рождение (предишна/и фамилия/и), име(на), пол, дата, място и страна на раждане;
- настоящо гражданство и гражданство по рождение;
- вид и номер на документа за задгранично пътуване, органът, който го е издал и датите на издаване и изтичане на срока на валидност;
- място и дата на подаване на заявлението за издаване на виза;
- вид виза, за която се подава заявление;
- данни на лицето, изпращащо покана и/или поемащо разноските на кандидата по време на престоя;
- главна цел на пътуването и продължителност на планирания престой;
- предполагаема дата на пристигане и заминаване;

- предполагаема граница при първо влизане или маршрут на транзитното преминаване;
- пребиваване;
- настоящо занимание и име на работодателя; за учащи: име на учебното заведение;
- за непълнолетни лица: име и фамилия на бащата и майката на кандидата.

Информационна система ЕВРОДАК (EURODAC)

Информационната система ЕВРОДАК представлява компютърна система, която управлява централна база данни за дактилоскопични отпечатащи с електронни средства за предаване на информация между държавите-членки на Европейския съюз и централната информационна система.

Основната цел на системата е да спомога за определянето на компетентната държава членка за разглеждането на подадена молба за предоставяне на международна закрила съгласно действащия Регламент (ЕС) № 604/2013 (Дъблин III), както и да се намалят т.нар. „вторични движения“ – случаи, в които гражданин на трета страна или лице без гражданство подава няколко молби за предоставяне на закрила в различни държави-членки на ЕС.

Системата функционира в съответствие с разпоредбите на действащия към момента *Регламент 603/2013 на Европейския парламент и на Съвета (Регламент ЕВРОДАК)*.

На територията на Република България системата се администрира от Националния институт по криминалистика (НИК) към МВР, а компетентните органи, които въвеждат информация в нея са Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет и органите на МВР: НИК, Дирекция „Миграция“ и Главна дирекция „Гранична полиция“ и др.

Администратор на системата на национално ниво е Министърът на вътрешните работи.

С данните в ЕВРОДАК могат да се извършват и сравнения от правоприлагащите органи на държавите членки и ЕВРОПОЛ за целите на правоприлагането и противодействието на организираните престъпни мрежи от трети държави, които опитват да се възползват от системата за убежище, за да въведат членове на дадена мрежа в държава – членка на ЕС, като контакт за своята престъпна дейност.

В ЕВРОДАК се обработват чувствителни лични данни, вкл. дактилоскопични отпечатъци на граждани на трети страни и лица без гражданство основно по три критерия – дали лицето е подало молба за предоставяне на международна закрила, дали лицето е задържано на граничен пункт на държава членка или е задържан във вътрешността на страната.

В зависимост от това в коя от трите категории попада чужденецът, дактилоскопните данни се съхраняват за различен период от време като към тях следва да бъде добавена и

допълнителна информация – имена, пол, дата на раждане, гражданство, дата, час и място на дактилоскопиране, дата на подадена молба за предоставяне на международна закрила, дата на напускане на ЕС.

Агенция на ЕС за сътрудничество в областта на правоприлагането ЕВРОПОЛ (EUROPOL)

Европейската полицейска служба (Европол) е създадена като междуправителствен орган със седалище в Хага (Нидерландия), в съответствие с разпоредбите на действащия към момента *Регламент (ЕС) 2016/794 относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол)*.

Ролята на Европол е да подкрепя дейността на националните правоприлагащи служби и взаимното им сътрудничество за предотвратяване на тежката престъпност и тероризма, както и борба с тях. Европол способства за обмена на информация между правоприлагащите органи на държавите членки и предоставя криминален анализ с цел подпомагане на националните полицейски органи в извършването на трансгранични разследвания. Съгласно настоящите разпоредби на европейското законодателство в областта на миграцията,

правоприлагането и движението на лица в ЕС, ЕВРОПОЛ има достъп до всички широкомащабни информационни системи на ЕС.

Национално звено Европол на територията на страната е в Дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ към МВР (ДМОС), изпълняваща ангажиментите на Република България за организиране и координиране на международния обмен на оперативна информация.

Администратор на системата на национално ниво е Министърът на вътрешните работи.

В ЕВРОПОЛ се обработват лични данни свързани с дейностите по защита на националната сигурност, противодействие на престъпността, опазване на обществения ред и провеждане на наказателното производство, като имена и всякакви псевдоними и приети имена; дата и място на раждане; гражданство; пол; местопребиваване; номер на социално пребиваване и др.

Съгласно действащото законодателство Европол има достъп до данните, обработвани във всички широкомащабни информационни системи на ЕС с оглед изпълнение на задачите от компетентиите на службата.

Митническа информационна система (CIS)

Митническата информационна система („МИС“ или “CIS”) е централизирана платформа, която е създадена с цел предотвратяване, разследване и преследване на нарушения на законодателството в сферата митниците и земеделието.

Системата функционира в съответствие с действащия към момента *Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/414 на Комисията от 8 март 2021 г.* МИС и FIDE се регулират от Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета, последно изменен с Регламент (ЕС) № 2015/1525, и Решение 2009/917/ ПВР на Съвета („Правната рамка на МИС”).

МИС на територията на Република България се администрира от Агенция „Митници“. Централизирана база данни на системата е достъпна чрез терминали във всяка държава-членка на ЕС.

Администратор на системата на национално ниво е Агенция “Митници”.

Данните, въведени в МИС, се отнасят за стоки, транспортни средства, предприятия и хора, свързани с такива нарушения. Личните данни които се обработват в МИС са: име, фамилно име, моминско име, псевдоними, дата и място на раждане, гражданство, пол и други.

Базата данни за идентификация на митническите файлове (Fichier d'Identification des Dossiers d'Enquêtes Douanières („FIDE“) се състои от протоколи за разследване, генерирани от митническите и други разследващи органи на държавите-членки на ЕС за административни цели и за целите на наказателни разследвания.

Система за влизане/излизане (EES)

С Регламент (ЕС) № 2017/2226 на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2017 г. е създадена системата за влизане/излизане с цел регистриране на данните относно влизането и излизането и данните относно отказа за влизане на граждани на трети страни, преминаващи външните граници на държавите членки.

Компетентният орган на територията на Република България, който отговаря за системата е Дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ към МВР, като е предвидено експлоатацията на системата в цялост да започне от м. септември 2022 г.

Администратор на системата на национално ниво е Министърът на вътрешните работи.

Чрез записването, съхранението на данни в СВИ и осигуряването на държавите членки на достъп до тях, целите на системата са:

- да подобрява ефективността на граничните проверки, като изчислява и следи за продължителността на разрешения престой при влизането и излизането на граждани на трети страни, допуснати за краткосрочен престой;

- да спомага за установяването на самоличността на граждани на трети страни, които не отговарят или вече не отговарят на условията за влизане или за краткосрочен престой на територията на държавите членки;

- да дава възможност за установяване на самоличността и откриване на лицата, надвишили разрешения срок на престой, както и възможност на компетентните национални органи на държавите членки да предприемат подходящи мерки;

- да дава възможност за извършване на електронни проверки в СВИ за откази за влизане;

- да дава възможност за автоматизация на граничните проверки на граждани на трети страни;

- да дава на визовите органи възможност за достъп до информацията относно законното използване на предишни визи;

- да информира гражданите на трети страни за срока на техния разрешен престой;

- да събира статистически данни за влизането и излизането, отказите за влизане и случаите на надвишаване на разрешения срок на престой на граждани на трети страни с цел подобряване на оценката на риска от надвишаване на разрешения срок на престой и подпомагане на разработването на основана на факти миграционна политика на Съюза;

- да води борба с измамите, свързани със самоличността, и със злоупотребата с документи за пътуване.

Личните данни, които се обработват в системата са:

- фамилно име, собствено(и) име(имена), дата на раждане, гражданство на една или повече държави, пол;
- вид и номер на документа или документите за пътуване и трибуквен код на държавата, издала документа или документите за пътуване;
- датата, на която изтича срокът на валидност на документа или документите за пътуване;
- портретна снимка;
- датата и часът на влизане;
- граничният контролно-пропускателен пункт на влизане и органът, който е разрешил влизането;
- ако е приложимо, статутът на гражданина на трета страна, който показва, че той или тя е гражданин на трета страна;
- датата и часът на излизане;
- граничният контролно-пропускателен пункт на излизане.

Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS)

С Регламент (ЕС) 2018/1240 на Европейския парламент и на Съвета от 12 септември 2018 г. се създава Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) по

отношение на граждани на трети държави, освободени от изискването за притежаване на виза при преминаване на външните граници, която позволява да се прецени дали присъствието на тези граждани на трети държави на територията на ЕС би представлявало риск за сигурността, риск от незаконна имиграция или висок епидемичен риск. За тази цел се въвеждат разрешение за пътуване, както и условия и процедури за неговото издаване или отказ.

Компетентният орган на територията на Република България, който отговаря за системата е Дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ към МВР, като е предвидено експлоатацията на системата в цялост да започне от месец май 2023 г.

Администратор на системата на национално ниво е Министърът на вътрешните работи.

Информационната система на ETIAS се състои от национален единен интерфейс (NUI) във всяка държава членка, основан на общи технически спецификации, позволяващ свързването по сигурен начин на централната система на ETIAS с националните гранични инфраструктури и с централни звена за достъп в държавите членки.

Личните данни, съхранявани в централната система на ETIAS, не се предават и не се предоставят на трети държави, международни организации или частноправни субекти с изключение на предаването на данни на Интерпол за целите на осъществяването на автоматизираното обработване.

Европейска система за информация за присъди срещу граждани на трети държави и лица без гражданство (ECRIS-TCN)

С Регламент (ЕС) 2019/816 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. се създава централизирана система за установяване на държавите членки, разполагащи с информация за присъди срещу граждани на трети държави и лица без гражданство (ECRIS-TCN), с цел допълване на Европейската информационна система за съдимост.

Компетентният орган на територията на Република България е Централното бюро за съдимост към Министерство на правосъдието, който администрира националното централно звено за достъп на ECRIS-TCN.

Администратор на системата на национално ниво е Министерството на правосъдието.

За всеки осъден гражданин на трета държава централният орган на осъждащата държава членка създава в централната система запис на данни. Записът на данни съдържа:

- фамилно име, собствени имена, псевдоними или други използвани имена;
- дата на раждане;

- място на раждане (град и държава);
- гражданство на една или повече държави;
- пол;
- идентификационен номер или вид и номер на документите за самоличност на лицето, както и името на издаващия орган;
- данни за пръстовите отпечатащи, които са били взети в съответствие с националното право в хода на наказателно производство.

Агенция на ЕС за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (EUROJUST)

Агенцията на ЕС за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст) функционира на база на действащия *Регламент 2018/1727* от 12 декември 2019 година.

Администратор на системата на национално ниво е Прокуратурата на Република България.

Доколкото е необходимо за изпълнението на задачите ѝ, в рамките на своята компетентност и с цел изпълнение на оперативните ѝ функции, Евроюст може да обработва чрез автоматизирани средства или в структурирани, ръчно обработвани файлове лични данни с оперативна значени

лица, по отношение на които съществуват сериозни основания да се счита, че са извършили или ще извършат престъпление от компетентността ѝ или са осъдени за подобно престъпление.

В Евроекст се обработват следните лични данни:

- фамилия, фамилно име по рождение, име(на) и всички псевдоними или приети имена;
- дата и място на раждане;
- гражданство;
- пол;
- местоживеене, професия и местонахождение на съответното лице;
- номер на социално осигуряване или други официални номера, използвани в държавите членки за установяване на самоличността на лицата, свидетелства за правоуправление на моторно превозно средство, документи за самоличност, паспортни данни, идентификационни номера за митнически и данъчни цели;
- информация, която се отнася до юридически лица, ако включва информация за определени или определяеми лица, които са обект на съдебно разследване или наказателно преследване;
- данни за сметки в банки или в други финансови институции;
- описание и вид на предполагаемите престъпления, дата на извършване, наказателноправна квалификация на престъпленията и етап на разследването;
- фактите, указващи разширяване на обхвата на случая на международно равнище;

- сведения във връзка с предполагаемо членство в престъпна организация;
- телефонни номера, адреси на електронна поща, данни за трафика и данни за местоположението, както и всякакви свързани данни, необходими за идентифициране на абоната или ползвателя;
- данни за регистрацията на превозни средства;
- ДНК профили, изготвени от некодирещата част на ДНК, фотоснимки и пръстови отпечатащи.

Комисия за защита на личните данни

бул. “Проф. Цветан Лазаров” № 2, 1592 София

Електронна поща: kzld@cpdp.bg

Интернет страница: www.cpdp.bg

Телефон за консултации по прилагането на законодателството за защита на личните данни – 02/91-53-555